

nu vel maa falde det — formeent at vælge dem Begge af sin egen Midte. Det kan imidlertid ogsaa vælge, at Præsten i Forening med hele Sogneforstanderskabet fører Tilsyn med Skolevæsenet, hvilket er de ærede Medlemmers subsidiaire Forslag, hvorimod deres principale Forslag gaaer ud paa, at Præsten slet ikke maa have Tilsyn med Skolevæsenet. Der er et aldeles subsidiairt Forslag, som er stillet, forsaavidt baade det principale og det subsidiaire forkastes, men jeg tilstaaer, at jeg ikke ret kan see, at det er subsidiairt, idet det gaaer ud paa at give Sognepræsten en Indflydelse, som hverken Regjeringsudkastet eller Udvalgets Forslag har anseet det for rigtig at give ham, saaledes nemlig, at han ogsaa skal tage Deel med Sogneraadet i Indstillingen om Besættelsen af Lærere m. m. Regjeringen har ikke tænkt paa at give Præsten en saadan Stilling med Hensyn til Indstillingen, og Udvalget har heller ikke fundet, at der var nogen Grund til fremdeles at give ham denne Stilling i Sogneraadet, men dette foreslaae de ærede Herrer i deres aldeles subsidiaire Forslag. Jeg antager imidlertid, at Thinget ikke vil gaae ind derpaa, men man maatte snarere troe, at Stemningen vilde gaae i den modsatte Retning, saaledes at den, hvis Regjeringen havde foreslaaet, at beholde denne Indflydelse i Sogneraadet, vilde have været for at slyde den ud; det kan ikke antages, at Thinget vil give Præsten denne Indflydelse, naar Regjeringen har foreslaaet, at han ikke skal have den. — To ærede Medlemmer af selve Udvalget (Wønløkke og Rasmussen) have foreslaaet, at 2det Stykke af det Forslag, her omhandles, istedetfor at begynde saaledes: „Det nærmeste Tilsyn med Skolevæsenet, navnlig med Underviisningen og med Lærernes Embedsførelse,“ skal begynde med: „Tilsynet med Skoleunderviisningen og med Lærernes Embedsførelse;“ Ordet „nærmeste“ skal altsaa falde bort. Jeg troer, at dette er et aldeles uvæsentligt Forslag, som der ikke er Noget til Hinder for at vedtage, men Udvalgets Fleertal har dog troet at burde fastholde den Redaction, som findes i dets Forslag, deels fordi den ærede Indenrigsminister i en Conference, vi havde med ham, satte megen Priis paa, at man beholdt den, deels ogsaa fordi Paragraphen da

bliver ligelydende med, hvad der vedtoges i Kjøbstadcommunalkoven om dette Punkt. Dette Sidste har været bestemmende for Fleertallet i nærværende Udvalg, men det har, som sagt, ikke meget stor Betydning, hvilket af disse Udtryk der bliver brugt. — Naar jeg nu har foreslaaet disse Forslags Betydning ligeoverfor Forslaget under Nr. 78, kan jeg unblade at omtale de ligelydende Forslag til Udvalgets Forslag under Nr. 85 a, thi de Herrer have maattet stille deres Forslag baade til den Redaction, som det ærede Medlem for Bornholms 1ste Valgkreds (Fallefen) har foreslaaet, og til den, som Udvalget har foreslaaet, men efter hvad jeg nu har udtalt, skal jeg ikke videre opholde mig derved. — Dersom Udvalgets Forslag under Nr. 85 vedtages, er det jo en Selvfølge, at Udkastets §§ 3 og 4 dermed bortfalde.

Jeg kommer nu til Udkastets § 5 og de Forslag, som af Udvalget ere stillede dertil, § 5 begynder saaledes: „Sogneforstanderskabet har Ret til at affaffe saavel de Naturalpræstationer af Korn, Brændsel, Fourage m. m. som det Pligtarbejde af Rjørsel, Spandage og Gangbage, der efter de hidtil gjældende Regler skulle ydes til Communen eller enkelte Dele af samme.“ Sogneraadet faaer altsaa Ret til at affaffe disse Naturalpræstationer og dette Pligtarbejde, men i Ordet „affaffe“ ligger, at en saadan Beslutning bliver at tage eengang for alle, hvorefter Naturalpræstationer og Pligtarbejde ikke atter kunne indføres. Udvalget har imidlertid meent, at det vel kunde være, at et Sogneraad i enkelte Aar kunde foretrække at lade disse Naturalhjælper blive ydede under denne Form. Det kan tænkes, at et Sogneraad i et enkelt Aar kan afløse disse Naturalhjælper, kan lade Arbejdet udføre for Betaling og indkøbe Naturalier, men at Erfaring, Forskold og Omstændigheder kunne medføre, at man i et følgende Aar ønsker at vende tilbage til Naturalpræstationer. Udvalget har derfor villet aabne Udgang til, at Sogneraadet skal kunne dette, forsaavidt det vil, og det har derfor stillet Forslag i denne Retning. Det ærede Thing vil see, at Forslaget under Nr. 87 a. gaaer ud paa at gjøre det klart, at der hvert Aar skal tages en ny Bestemmelse om, hvorvidt man